

Forfatter: Fibiger, Mathilde

Titel: Udrag fra Clara Raphael

Citation: Fibiger, Mathilde: "Clara Raphael", i Fibiger, Mathilde: *Clara Raphael*, udg. af Lise Busk-Jensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 293.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-fibiger01-shoot-idm140403938437888/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Clara Raphael

og at mange fornemt rynke paa Næsen af hendes Skrifter, men hun er og bliver dog Emancipationsideens egentlige Bærer i vort Fædreland.»

At anmelderne skrev på mange chokerede læsers vegne, kan andre kilder bevidne. H.C. Andersen, der nærede livslang interesse for de vanskeligt stillede Fibigersøstre, skrev efter at have læst bogen til Ingemann: »det er, som jeg har grebet en stærkt duftende, giftig Vandplante, og nu, da jeg heelt har den i Haanden, opløser den sig, slimet og ækelt (...) Jeg er her til aldeles uenig med Forfatterinden og forkaster Bogen; men siden optræder hun mig; thi naar Minona er død, bliver selv Gouvernanten [Clara Raphael?], som jeg troede [var] skikkelig, dyrisk vild (...) Hvor er det muligt, at en ung Pige – reen og uskyldig, som jeg troer, Forfatterinden er – kan leve, tænke, skrive, læse Correctur paa Noget som dette?» (Bille og Bøgh: *Breve fra Hans Christian Andersen 1878*, II, s. 305-307).

13. Livsværket

Anmeldelserne af *Minona* havde direkte eller indirekte til formål at standse Mathilde Fibigers forfatterskab, hvilket lykkedes. Hun udgav ikke flere bøger og måtte igen male porcelæn eller tage ud som privatlærerinde, skønt familierne var betænkelige ved at engagere en så berøgt kvinde til at undervise deres børn. I 1856 fik hun tilkendt en årlig understøttelse på 80 Rd. af enkedronning Caroline Amalie, formentlig ved Grundtvigs mellemkomst, og med den forsøgte hun at føre egen husholdning som oversætter og syerske. Hun oversatte et par af Hoffmanns fortællinger og en af Auerbachs romaner og underskrev sig i den sammenhæng stadig »Forfatterinden til Clara Raphael«, men opgaverne hørte snart op. I 1859 anmeldte hun Ilias *Rettsværende Eventyr* i *Berlingske Tidende*, og i 1867 skrev hun som nævnt en kort biografi over Ila som forord til hendes efterladte digte.

På det tidspunkt var hun dog allerede slået ind på en helt anden vej. Hun havde lært den magtfulde minister og senere finans- og hospitalsborgmester i København C.E. Fenger at kende, og han hjalp hende til en uddannelse som telegrafist. Efter at have været

elev i tre år blev hun 1.4. 1866 ansat som »ekstraordinær Assistent« ved Den danske Statstelegraf, ekstraordinær fordi hun var den første kvinde i staten og statens første kvindelige 'tjenestemand'. Som telegrafist arbejdede hun fire år i Helsingør, derefter var hun et år stationsbestyrer i Nysted på Lolland for at ende i Århus. I 1869 skrev hun til *Tidskrift for hemmet* den fine artikel »Den Ensommers Hjem« om det hjemmeliv, en enlig, arbejdende kvinde kan skabe om sig, og i 1870 til samme blad en omtale af Leonora Christinas nyligt fundne og udgivne *Jammers Minde*. På Bajers opfordring blev hun medlem af Dansk Kvindesamfund ved dets stiftelse. »Min Virksomhed ligger jo indenfor Emancipationens Omraade, og om Forfatterinden end er død, saa lever jo Arbejdersken«, skrev hun til ham 8.1. 1871 (Marg. Fibiger 1891, s. 223). Hun døde af lungebetændelse 17. juni 1872.

Stiftelsen af Dansk Kvindesamfund var det afgørende tegn på, at tiden var moden til at sætte kvindeemancipationen på den politiske dagsorden i Danmark, ligesom stiftelsen af Association Internationale des Femmes i 1868, som den danske forening det første halve års tid var en underafdeling af, var tegn på den europæiske interesse for sagen. I forordet til *Kvindernes Undersøelse* oplyser Brandes, at han allerede i flere år havde overvejet selv at skrive en bog om emnet, og senere hævdede han, at han med denne oversættelse havde rejst kvindesagen i Norden. Under 1880'ernes 'sædelighedsfejde' skrev han til Bjørnson: »Jeg vil ikke se Kvindesagen, som jeg selv ganske alene har bragt frem her i Norden og i en Aarrække ene kæmpet for under Forfølgelse fra alle Sider, forvrøvlet af uvidende Kvinder« (4.9. 1887, trykt i Borup (udg.): *Georg og Edvard Brandes Brevveksling med Nordiske Forfattere og Videnskabsmænd* 1939, IV, s. 186).

Brandes nævner ikke Mathilde Fibiger i sit forord, skønt hans tankegang slet ikke er så forskellig fra hendes. De har således begge hentet inspiration hos Heiberg, Brandes sætter første strofe fra »Protestantismen i Naturen« (*Nye Digte*, 1841) som motto, og en sætning fra Brandes' forord som denne: »Intet er skønt uden det, som er sandt og retfærdigt«, kunne lige så godt have stået hos Fibiger, som i *Clara Raphael* skriver: »Men kun hvad der er sandt og frit, er ægte skjønt« (s. 42). På den anden side er det sikkert ikke kun